linna- ja maakonna-omavalitsustele õiguse miilitsaülemaid ametisse valida ja lahti lasta. Miilitsa ülalpidamise kulud kaetakse riigivalitsuse poolt antavaist summadest siseministeeriumi eelarve järele ning maakonna-nõukogude ja linnavolikogude poolt määratud summadest. — Tartu miilitsa ülalpidamise kulude kava tuli volikogus arutusele alles 23. XI. 1917. a. Volikogu kinnitab välis- ja kriminaalmiilitsa koosseisud ja palgad. Üldse on koosseisus ette nähtud 107 ametnikku; nende ülalpidamine ühes muude kõrvalkuludega läheb aastas maksma 236 700 rbl. Tegelikult ei saadud uut kava ellu viia, sest et enamlased selle teostamise seisma panid.

Saksa okupatsiooni-aegne politsei 1918. a. Okupatsioonivõimud ei tunnustanud 1917. a. valitud linnavolikogu, vaid käsutasid kokku enne 1917. a. märtsirevolutsiooni vana riigikorra alusel valitud volikogu. Sellele volikogule teeb linnakomandant kirjaga 4. III. 1918. a. ettepaneku asuda linnapolitsei organiseerimisele. 8. III. valib linnavolikogu politsei reorganiseerimiseks 5-liikmelise komisjoni. Selle komisjoni ettepanekul kinnitab linnavolikogu 14. III. politsei koosseisud ja palgad. 26. III. vabastatakse teenistusest endised miilitsaväelased ja nende asemele astub okupatsiooni-aegne politsei. Koosseisus on ette nähtud 3 politseijaoskonda, kriminaalpolitsei-osakond ja tervishoiu-komissar, kokku 129 ametnikku ning teenijat, kelle kuupalga suurus 17 415 rbl. Lisaks sellele kulule kinnitab volikogu 22. III. täiendavad väljaminekud politseiasutiste korteri-, kütte-, valgustuse-, kantselei- ja muudeks kuludeks 29 385 rbl. suuruses, nõnda et politsei ülalpidamine aastas 238 365 rbl. maksma oleks läinud. Novembris olid Saksa okupatsiooni võimud sunnitud maalt lahkuma ja nende poolt ametisse pandud politsei lõpetab oma tegevuse 20. XI. 1918. a.

Eesti Vabariigi miilits. 18. XI. 1918. a. võttis Eesti Ajutine Valitsus vastu ajutise administratiivseaduse (Riigi Teat. 1918, nr. 1), mille alusel kõiki ametiasutisi ja ametnikke kohustati oma tegevust jätkama viimaste päevadeni kestnud kujul ning viisil, kuni seaduslikud võimud seesuguse tegevuse lõpetavad, muudavad või ametiasutised nad ära kaotavad või ametnikud kõrvaldavad. Tartus alustas uus miilits oma tegevust, nagu öeldud, 20. XI. 1918. a. Juhtivad ametnikud ilmusid uuesti oma kohtadele, võttes asutisi üle okupatsioonivõimude poolt määratud isikuilt. Umbes kuu aega saavad miilitsa-asutised töötada, siis katkestavad nende tegevuse ajutiselt Tartu jõudnud enamlised võimud. Tartu vabanemisega 14. I. 1919. a. võib miilits oma tegevust uuesti jätkata. 17. III. 1919 kinnitab linnavolikogu miilitsaväelaste palgad. Koosseisu järele on linnamiilitsas, kaasa arvatud kriminaalpolitsei ja aadressibüroo, kokku 165 ametnikku. Nende palkadeks läheb välja:

Miilitsavalitsusele ja kolmele jaoskonnale	588 070 mk.
Aadressibüroole	52 200 „
Kriminaalpolitseile	98 780 „
Kõigile mainitud asutistele korteri-, kantselei- ja muudeks kuludeks	29 500 „
Summa	768 550 mk.

Linnavalitsuse ettepanekul kutsutakse 13. V. 1919. a. linnamiilitsa juures ellu tervishoiu-jaoskond, mis ühes jaoskonnaülemaga koosneb 8 isikust. Et esialgu terve miilitsa ülalpidamise kulud jäid linna kanda ja et Eesti marga järjekindla languse tagajärjel palkade tõstmist sagedasti tuli ette võtta, kujunes aasta lõpuks miilitsa kuluarve eelarvest hästi suuremaks, kuigi maikuul militsionääride

Tartu, lk. 613